

Oponentský posudok dizertačnej práce

Ph Dr Renata Hacklová

Psychosociální aspekty religiozity a spirituality ve vztaku ke zdraví.
Katedra psychologie FFUK Praha, 2013, 292 s.

Obsiahla práca v teoretickej časti obsahuje vymedzenie pojmu a analýzu problematiky zdravia, kvality života, osobnej pohody, psychickej odolnosti, pozitívnych emócií, sociálnej opory, religiozity a psychologie náboženstva / zdroj zmyslu, koncept Boha, modlitba, / a pod.

V empirickej časti sa popisujú ciele výskumu, charakteristiky novoadaptovaných metód a štatistické výsledky / na základe rôznych modelov spracovania údajov /. Nasleduje diskusia, súhrnný záver, literatúra a prílohy.

Pokiaľ ide o teoretickú časť, prejavuje sa tu snaha o komplexné zachytenie otázok zdravia a religiozity s využitím novej, najmä zahraničnej literatúry. Jednotlivé témy, vzhľadom na ich veľký počet, sú tu spracované stručne. V časti o zdraví je podrobne spracovaná problematika osobnej pohody a zmysluplnosti a to na základe teórií a modelov popredných autorov. Pri religiozite a spiritualite je treba vyzdvihnúť vymedzenie ich vzťahu. Objasnenie jednotlivých terminov sa uplatňuje v celej tejto oblasti, čo prispieva k ujasneniu ďalšieho rozboru danej problematiky. Prínosom sú aj popisy teoretických prístupov a modelov, ktoré sú u nás málo známe.

Empirická časť práce je značne rozsiahla. Výber metód skúmania religiozity/spirituality odráža snahu autorky upustiť od u nás často používaných zjednodušujúcich prístupov. Prínosom je aj ich adaptácia a zisťovanie psychometrických vlastností škál. Samotné štatistické spracovanie získaných údajov / s použitím adekvátnych metód / je charakteristické komplexnosťou i zameraním na detailnejšie aspekty vzťahu premenných. Výsledky sú názorne podané aj v grafickej forme.

Zoznam literatúry prekvapuje svojim rozsahom / cca 290 položiek /, ale autorka sa zrejme snažila zachytiť takmer všetky významné publikácie v danej oblasti / zahraničné i domáce /.

Pripomienky

Príliš detailný obsah / vyše 3 husto písané strany /, robí ho neprehľadným.

V teoretickej časti na konci každej oblasti /zdravie, religiozita/by sa žiadal aspoň stručný / resp. aj hodnotiaci /záver. Pri vzťahu religiozita/spiritualita bolo vhodné viac využiť koncept „posvätna“ / sacrum/. Pri koncepte Boha sa citujú iní autori z práce Hatokovej, avšak sa neuvádzajú výsledky jej výskumu. Popis rôznych škál religiozity možno nájsť v práci Hill a Hood /1999/. Výskumnú štúdiu o vzťahu religiozity a zdravia u nás publikovali Piteľ a kol./2012/

Vo výskumnej časti chýba pri jednotlivých témach podrobnejšia interpretácia štatistických výsledkov. Škoda, že nereprezentatívnosť vzorky respondentov neumožňuje širšie generalizácie.

Kapitola Diskusia obsahuje na s.229-231 údaje, ktoré skôr patria do popisu vzorky.

Literatúra –pri niektorých položkách chýbajú údaje o čísle, stranách v časopise, zborníku. Chýba odkaz na literatúru o paneli WHO / 2005 /, o ktorom píše autorka na s.1.

Celkové hodnotenie

*Predložená práca dokazuje výbornú orientáciu autorky v rozsiahlej literatúre ako i užitočnú konfrontáciu rozdielných prístupov. Téma práce i realizácia náročného výskumu, výber nových metód a úroveň štatistického spracovania výsledkov sú dokladom vysokej erudície autorky v tejto teoreticky i aplikačne aktuálnej oblasti.
Práca splňuje požiadavky kladené na dizertačné práce.*

Dopručujem k obhajobe.

Bratislava, 18. 4. 2013

M. Stríženec
PhDr. Michal Stríženec DrSc